

Filmkonvent '11 i Luleå
30 november till 1 december 2011

Ett arrangemang av Film pool Nord

film pool nord

Filmkonvent '11 i Luleå 30 november – 1 december 2011

Innehåll:

”Biomedicin till själen”	Sid 2
Serner vill prata om filmens roll i samhället	Sid 3
Tester som vill väcka tankarna	Sid 4
På solsidan med humor	Sid 5
Filmbranschen måste stärka jämställdheten	Sid 6
På korståg mot piraterna	Sid 8
Staten tror ännu på nytt filmavtal	Sid 9
Vem bryr sig om svensk barnfilm?	Sid 10
En hel del nytt i filmregionerna	Sid 12
SVT lovar att satsa på långfilm framöver	Sid 13
Var hittar vi kvalitet i den svenska filmen?	Sid 14
CMiT fick Filmsparken	Sid 15
EU lanserar nytt program	Sid 16
Många poänger med samproduktion	Sid 17
Populärt göra film av böcker	Sid 18
Viktigt bygga upp bolag som håller	Sid 20
Af kan hjälpa filmbranschen	Sid 21
Svensk film viktig för svensk export	Sid 22
Hemliga gästen blev mörkrädd	Sid 23

Dokumentation: Hans Olov Ohlson

Stillbilder: Mikael Boqvist

Redaktör: Katja Härkönen

”Biomedicin för själen”

- Sveriges viktigaste filmpolitiska mötesplats, eller som jag väljer att kalla det - biomedicin för själen.

Så inledde moderatorn Anna Charlotta Gunnarson när hon hälsade de 275 deltagarna välkomna till Luleå och Filmkonvent '11. Hon berättade att konventet för första gången hade simultantolkning av föredragen för de internationella gästerna. Innan allvaret tog vid berättade hon också om ”det oberoende testinstitutet i Buenos Aires” som även det här året hade utsett personer i branschen som förtjänade extra cred, likt föregående års Regina Lund, Anders Bagge och Fil Mahre.

- I år har vi tre helt nya medaljörer. Bronset går till Foto von Bismarck, silvret kammar Christina Agera hem och guldets går till en skådis, faktiskt, Hollywood Hunter. Bland de diskade fanns Barack Odruma och Clipp Richard.

VÄLKOMMEN
TILL LULEÅ

WELCOME
TO LULEÅ

Serner vill prata om filmens roll i samhället

- En förutsättning när jag tog det här jobbet var att få prata om filmens roll i samhället, varför den är viktig och hur den kan spegla den samtidigt vi lever i.

Det sa Svenska Filminstitutets nya VD Anna Serner när hon inledde Filmkonvent '11.

Serner sa sig ha förstått att "alla är här" och såg fram mot att få träffa branschfolk under konventet och framöver. Samarbete och samverkan är viktigt. Hon hade insett att hennes första uppdrag som ny VD för SFI förväntades vara att ro i land filmavtalet.

- Det är inte lätt när man inte ens är med vid förhandlingsbordet, sa hon.

Som Fågel Fenix

De strandade förhandlingarna visar inte precis på samarbetsvilja, men hon var ändå hoppfull. Hon kände igen sig från sina tidigare jobb i reklambranschen och tidningsvärlden.

- Först går man igenom ett fruktansvärt stålbad och sen kommer man igenom som en Fågel Fenix och slår världen med häpnad. Det är det man får hoppas på med filmavtalet också. Vi behöver ett filmavtal för att försäkra oss om att svensk film ska få nya pengar varje år, sa hon.

Man får och ger

Om inte tele- och bredbandsbolagen blir med i avtalet saknas det breda underlag som behövs. Hon ogillade de bolagens vilja att använda sig av innehåll utan att betala.

- Man får inte utan att ge. Jag vet att de har varit beredda att långa in några miljoner, av de 187 miljoner som finns från marknaden. Telia hade en vinst på 7,8 miljarder 2010. Att då säga att filmens värde är några miljoner - då har man ju sagt att filmen inte är värd nåt, sa hon kritiskt.

Mångfald av berättelser

Hon var också kritisk till att avtalsförhandlingarna länge bara har handlat om piracyfrågan – en viktig fråga, men också den man är minst ense om.

- Filmavtalet borde vara mer flexibelt. Idag har vi ingen portalparagraf om varför vi ska ha film. Jag har ett otroligt stort samhällsengagemang och tycker att filmen ska berätta alla berättelser politikerna vill höra – och de som vi individer behöver få höra. En mångfald av berättelser får man till exempel om man har tillräckligt med pengar och ett system som säkrar den mångfalden.

Demokratiskt uppdrag

Hennes vision är att stärka filmens roll i vår demokrati.

- Vi måste säkerställa det demokratiska uppdraget och ha en mångfald av berättelser.

Lätt är det inte, menade hon:

- Vi har ingen fungerande biografmarknad med en aktör som äger 80 procent och många andra som ska dela på 20 procent.

Bredare perspektiv

Danmarks rookiesatsning *New Danish Screen* tyckte hon verkade "jätteintressant".

- Uppenbarligen har den varit uppskattad och framgångsrik. Vi ska träffas för att jämföra våra system. Den s.k. 60-40-principen kallade hon för "larv" och "ointressant".
- Filmens berättare ska spegla samhället och då har vi 50-50 kvinnor och män. Men man måste se det över tid, kanske under en avtalsperiod på fyra år. Vi måste ha ett mycket bredare perspektiv på vårt demokratiska uppdrag. Det ser jag ser fram emot att ha en dialog om med hela branschen.

Tester som vill väcka tankarna

Finns det två kvinnor med namn i filmen? Pratar de med varandra? Pratar de med varandra om någonting annat än män?

De tre frågorna kan användas som ett enkelt test som "avslöjar" många filmer.

- Jag kan inte titta på film på samma sätt som innan, erkände moderatorn Anna Charlotta Gunnarsson sedan hon visat testet.

Hon presenterade det för att utveckla funderingarna om hur det egentligen står till med jämställdheten i filmernas värld. Ofta går jämställdhetsdebatten i stå. Det blir samma diskussion som förs hela tiden.

- Vi måste försöka komma vidare, sa Gunnarsson och demonstrerade ett par metoder att använda för den som ser på film.

Bakgrunden till Bechdeltestet är seriestripen *The Rule*, som Alison Bechdel ritade 1985. Den handlar om två kvinnor som ska gå på bio, varav den ena har särskilda krav på de filmer hon kan tänka sig att se. Det handlar om just de tre frågorna – och visar att det inte finns någon film på repertoaren som håller måttet.

- Det är bara ett fåtal filmer som klarar kraven, sa Gunnarsson.

Hon introducerade också "Lilla Smurfans princip", som handlar mer om kontexten, om vilken roll de eventuella tjejerna får i en film. Lilla Smurfan är ensam kvinna bland alla blå, små smurfmän – precis som kvinnliga rollfigurer ofta är ensamma bland de många männen i filmerna.

På *Solsidan* med humor

- Jag vill driva med allt och alla – det är rättvist. Alla ska få sig en släng av sleven.

Så beskrev manusförfattaren Daniella Mendel-Enk sin inställning när hon berättade ”En solskenshistoria”.

Daniella Mendel-Enk har jobbat med humor och kreativt skrivande i många olika former. Bland annat har hon varit manusförfattare, manuscoach, dramaturg och skådespelare inom teater och film.

- Jag har jobbat med egna uttryck och andras uttryck. Jag kände att jag ville fördjupa mig i skrivandet för det låg hela tiden parallellt med skådespelandet. Jag ville gå in mer i karaktärerna, berättade hon.

Anonym provskrivning

Hon gick Biskops Arnös utbildning för manusförfattare och har sedan skrivit i skilda sammanhang, bland annat när Filip & Fredrik planerade en animerad sit-com. Just nu är hon med och skriver den populära TV-serien *Solsidan*. Den chansen fick hon sedan produktionsbolaget utlyst en provskrivning för manusförfattare.

- De bad oss skriva linjer och plottar – men de ville ha det anonymt. Våra namn låg inte i vägen för deras upplevelse av texten och berättelsen, sa hon.

Extremt nervöst

På vägen fram till *Solsidan* har det inte bara varit solsken.

- Det är en utmanande bransch för alla. Det är självklart roligt att ingå i en konstellation, men det är också extremt nervöst. Ofta kommer man in i gäng som har en speciell jargong och trygghet. Att komma in i det är både utmanande och läskigt. I den inledande fasen är det ofta en nervös och stressad stämning, förklarade hon.

Kräver äggstockar

Humor bygger ofta på referenser som man har gemensamt - och oftast är det en manlig gemenskap. En kvinna är i ett utanförskap, tvungen att formulera sig på ett sätt som inte krävs av den som är ”i innanförskapet”.

- Som tjej har man inte samma referenser och trygghet, så det kan vara svårt. Det är en utmaning som kräver ganska mycket ballar – eller äggstockar, och det är inte alltid att man har det.

Existentiella teman

Förväntas du skriva vissa saker? frågade moderatorn Anna Charlotta Gunnarsson.

- Jag har gjort det, men jag vill inte bara skriva om genusfrågor. Som kvinna måste man ta för sig och skriva om annat än kvinnofrågor, även existentiella teman.

Igenkänning brukar beskrivas som nödvändig för humor, men Mendel-Enk tyckte:

- Igenkänning är ett jättekonstigt ord. För mig handlar det mer om djupa teman, drivkrafterna, existentiella teman. Familjen, relationer, allt vi kan relatera till.

Hur kommer det att synas att du har skrivit för Solsidan? frågade Gunnarsson. Mendel-Enk drog på svaret:

- Jag vill inte framställa kvinnor och män, etnicitet, invandrare alltför ensidigt. Och så är jag ganska skruvad.

Filmbranschen måste stärka jämställdheten

En speciell pott med pengar för att kvinnor som har gjort en film också ska få möjlighet att göra en till. Det är ett förslag i skriften *The Fast Track – om vägar till jämställdhet i filmbranschen*.

The Fast Track är skriven av statsvetaren Maria Jansson på uppdrag av WIFT, nätverket Women In Film and Television. Det är den tredje skriften i nätverkets serie. De tidigare är *Att göra som man brukar* av Eva Mark och *Om kvalitet* av Jennie Lantz. *The Fast Track* presenterades av WIFTs medlemmar Susann Jonsson, chef för Produktionsavdelningen på Stockholms dramatiska högskola, och Görel Elf, projektledare på UR.

- Vi har tagit som ambition att föra in fakta och kunskap i filmdebatten. En teori WIFT har är att jämställdhet är en kunskapsfråga, sa Elf.

Någonting förändras

- Är det så att kvinnor per automatik ska avkrävas nåt annat än män på bioduken? Ja, minoriteter avkrävs det. Det är likadant med förortskillar eller samer, sa Jonsson, som hävdade att en jämnare representation har ett egenvärde, ur demokratisk synvinkel.

- Det går väldigt trögt, men nånting förändras. Fast vi vet inte vad.

Mannen ännu norm

I filmbranschen sker ett tidigt bortfall av kvinnor. Många känner sig inte välkomna. Med en regissör avses fortfarande en man. Annars heter det kvinnlig regissör. Mannen är norm och kvinnan undantag. I *The Fast Track* talas det om trösklar, grindvakter och olika institutionella hinder.

- Jämställdheten har väjningsplikt. Andra hänsyn går före. Nu är det ett sånt läge igen, med kris i förhandlingarna om ett nytt filmavtal. Det är stor risk att det blir alldeles för lite pengar. Gissa vad som då händer med jämställdhetsfrågan! Den åker rakt ner i byrålådan, sa Jonsson.

Ändra sättet att tänka

Med *The Fast Track* vill WIFT snabba på jämställdhetsarbetet, inte ställa folk till svars.

- Den är till för att hålla debatten och samtalet levande och för att öka medvetenheten, sa Jonsson.

Svenska Filminstitutets vd Anna Serner sa om arbetet för ökad jämställdhet:

- Det är ett gemensamt ansvar som vi alla ska ta, men kvotering är ett dåligt verktyg. På många nivåer behöver vi ändra sättet att tänka. Jag vill utbilda och öka medvetenheten. Vi har kommit en bit. Ge oss några år till. Om det går lika fort, då behöver vi inte kvotering. Om det om fyra år inte har gått lika fort – då har vi inget val.

Spegla hela samhället

I diskussionen deltog även Jan Blomgren, filmproducent på Bob Film Sweden AB. Han sa bland annat:

- Jag har läst *The Fast Track* och det är intressant läsning. Jag tror att de flesta i den här branschen är av den uppfattningen att våra filmer ska spegla hela samhället. Det finns gott och väl utrymme för fler filmer och TV-serier gjorda av andra än män. En jämn könsfördelning är viktigt för demokratin. Det vi kan göra är att följa upp bättre.

På korståg mot piraterna

- Det funkar inte att säga: "Det är coolt att ladda ner gratis." Nä, det är inte coolt! Det coola vore om det gick att köpa filmer på nätet.

Det hävdade Tarik Saleh när han pratade om "Piraterna och konsten".

Tarik Saleh är rosad filmare och ledamot i Svenska Filminstitutets styrelse. Han vill rädda filmen och är därför kritisk till all olaglig nedladdning. Hans syn på saker och ting har ändrats sedan han som 14-åring upptäckte graffitin. Målade berättande han för Filmkonventets deltagare om sina år med sprayburkarna

och om SLs krig mot klottrarna. Han ville få Filmkonventets deltagare att "förstå insidan och hur en vandal tänker".

Ett jätteproblem

Han inledde annars med att säga:

- Många undrar nog säkert vad jag tänkte på när jag tackade ja till prata piracy inför hela filmbranschen.

Hur kan man vara så dum att man vill begå självmord inför öppen ridå?

Tydligt markerade han därför sin ståndpunkt – att piratkopieringen är ett jättestort problem för filmbranschen.

- Men det fungerar inte att säga att det är samma sak att ladda hem en film som det är att begå ett värdetransportrån, eller att sälja knark eller pedofili. Det är inte ett så allvarligt brott, sa han.

En folkrörelse

Han berättade hur han kan sitta på en middag och berätta för folk att han gjort en del filmer, bland annat om Guantanamo. Då kan en man helt ogenerat föreslå sin fru att de ska gå hem och ladda ned filmen och titta på den.

- Det är en helt självklar handling - inför mig. Dem ska inte köpa den, utan ladda hem den. Det är en folkrörelse i Sverige i dag. Helt vanliga människor, era grannar, de laddar hem. De älskar det, tycker det är underbart.

Slentrianbrott

Han kallade det för slentrianbrottslighet, som att snatta godis – men det visar på en attityd som gör att han "blir galen." De som skulle kunna stoppa nedladdningen är bredbandsbolagen, om de hade ett incitament för att tjäna pengar - precis som musikbranschen begränsade nedladdningen av musik.

- Det är ett missförstånd att det är miljonerna som de ska lägga in i filmavtalet som är avgörande. De måste ha någonting att förlora, det är det som det handlar om.

Mycket vill ha mer

Därför upprör det honom när han går på bio och ser hur bredbandsbolagen, Telia och Tre gör reklam.

- Varför då? Jo, för att de har pengar. De har så j-t mycket pengar och de vill säkert ha mycket mer. Det är frustrerande att de vill sälja 100 megabit i sekunden. Varför skaffar folk det? Jo, för att kunna ladda hem film. De enda som tjänar pengar på det är bredbandsbolagen. Om de själva sålde film skulle de snabbt stoppa möjligheterna till gratis nedladdning.

Staten tror ännu på nytt filmavtal

- Det är värt att försöka få till nytt filmavtal. Jag tror att det är det bästa för branschen och publiken – och det ger mest pengar för svensk film.

Erik Kristow var ändå hoppfull när han beskrev läget i de kärvande förhandlingarna under rubriken ”Gravöl för filmavtalet?”

Kristow är politiskt sakkunnig på Kulturdepartementet. Han tyckte det kändes negativt att tala om gravöl. Han hoppade snarare få ta fram champagnen och fira ett nytt filmavtal före årsskiftet.

- Jag tror att ett filmavtal är bra. Det ger branschen en chans att påverka. Fast det bygger förstås på att alla parter vill. En viktig princip är att alla som drar nytta av svensk film ska vara med och betala, sa han.

Vill ha ett avtal

Staten vill ha ett avtal, försäkrade han.

- Det finns de som tycker att vi hellre borde ha en statlig filmpolitik, men vi har en filmpolitik. Filmen är en del av kulturpolitiken.

Som det nu är ger staten 185 miljoner kronor om året till filmbranschen. Till det kommer 121 miljoner för filmkulturella åtgärder, plus pengar för digitalisering, jämställdhet och reducerad moms. Totalt är statens subventionering ungefär 500 miljoner om året.

Genuint osäkert

Han konstaterade att det råder ”ett genuint osäkert läge” eftersom parterna i förhandlingarna hittills ”varit missnöjda med alla förslag som kommit fram”. Vad det innebär om parterna inte kommer överens om något nytt avtal, det kunde han däremot inte säga.

- Vår ambition är att få till ett avtal till årsskiftet. Lyckas vi inte med det får vi ta till plan B. Då får vi överväga alternativen och vad vi ska göra med våra 185 miljoner. Det pågår ett tankearbete, men finns ingen färdig plan.

Svensk modell

Någon ”visionär filmpolitik” kunde han inte försvara. Han beskrev den mer som traditionell. Det visionära överlät han på filmskaparna. Flera gånger upprepade han också förhoppningen om att parterna skulle komma överens om ett nytt filmavtal.

- Vår ambition är att ha en svensk modell som bygger på samråd med branschen. Det är lite Saltsjöbadsanda över det hela.

Bästa alternativet

Hans bedömning är att de förmåner som följer med ett filmavtal skulle vara starkare än vad man skulle kunna tro.

- Jag tror att ett filmavtal är det bästa alternativet. Man får med fler parter och därmed också mer resurser till filmbranschen. Det är motiven och målet. Jag tycker att branschen ska känna sig uppmanad att vara positiv till ett avtal.

Utän avtal uppstår också en osäkerhet om PRS-pengarna. I värsta fall blir det inget besked om dem förrän i budgetpropositionen nästa höst.

Vem bryr sig om svensk barnfilm?

- Tack så hemskt mycket Filmpool Nord för att ni hjälper till och tar med barnen här i salongen. Så sa Beata Mannheimer när hon resonerade om "Svensk barnfilm – vem bryr sig?"

Mannheimer är projektutvecklare på Filmregion Stockholm-Mälardalen, som har tagit fram en rapport om svensk barnfilm med titeln *Ge morgondagens Pippi en chans*.

- Vi ville helt enkelt ta reda på om barnfilmen mår så bra som man ofta vill hävda, sa hon. Rapporten fokuserar på manusbaserat drama för barn upp till tolv år.

Tre saker saknas

Tre ord sammanfattar slutsatserna och bristerna i svensk barnfilm:

- Det saknas samverkan, det saknas visioner och det saknas pengar. Bara tio procent av Svenska filminstitutets produktionsstöd är rekommenderat för svensk barnfilm. I Danmark är motsvarande siffra 25 procent. Kanske är det så att man måste se över stöden till barnfilm och anpassa dem så att de fungerar till den situation som råder när man producerar barnfilm.

Berättelser finns

Bara de absolut största produktionsbolagen vågar producera barnfilm. Barnfilmen är inte precis högvilt hos finansierarna.

- Det finns berättelser, men det går inte att finansiera dem. Också SVT har för lite pengar för drama till barn och unga.

- Det måste gå att göra barndrama i olika prisklasser, både de snabba, billiga produktionerna och de prestigefulla, stora verken som barnen också har rätt till.

Barnfilmsfrukost

Ersättningarna i dag är betydligt lägre än för tio år sedan. En timme barnfilm får kosta ungefär hälften av kostnaden för en vuxentimme. En nyhet har lanserats av Barnkanalens chef Safa Safyari och SFI:s barnfilmskonsulent Linus Torell. Det är Barnfilmsfrukostar där branschen kan diskutera vad man kan göra för att stärka barnfilmen – ”och det är ju toppen!”

Otroligt viktig roll

Barn konsumerar oerhörda mängder rörlig bild.

- Det formar deras syn på den värld de lever i. Här har ju film och TV en otroligt viktig roll. Skulle vi vuxna acceptera det knappa utbudet av svenskproducerat drama som barnen får nöja sig med?

Hon menade att det borde vara värt att satsa på barnfilm om man ser det långsiktigt. Filmerna om Pippi och Emil är 40-50 år gamla, men dem ser barn på än i dag.

Samlande kraft

I Sverige lyfter vi gärna fram vår stora barnfilmsproduktion, men i själva verket avtog den på 80-talet. I dag är Sverige inte bäst i Norden.

- Det behövs en samlande kraft som jobbar med ökad samverkan och ökat stöd till svenskt barn- och ungdomsdrama. Om vi om tio år vill vara stolta över det som produceras så måste det offentliga stödet öka. Vi behöver jobba på ett annat sätt med samverkan, visioner och finansiering.

En hel del nytt i filmregionerna

- Från filmregionerna har vårt arbete präglats av total icke-egennytt. Vi har inte ställt ett enda krav som rör oss själva. Vi har bara ställt krav på en offensiv svensk filmpolitik.

Så beskrev Tomas Eskilsson från Film i Väst filmavtalsförhandlingarna när han var med och berättade om en del ”Nytt från filmregionerna”.

Först berättade Henrik Thorson, ordförande i Regionala Filmresurscentrums samarbetsråd, om några förändringar:

- Vi finns på 19 ställen i Sverige och jobbar med filmen som demokratiskt uttryck. Just nu pågår en regionalisering av kulturen. Våra pengar flyttas över från Filminstitutet till kulturrådet. Kultur håller på att bli hippt. De finns politiker där ute som har en vision och vilja med kultur och film.

Ta hand om talanger

Kerstin Olander, verksamhetsledare på Film Stockholm, berättade att fokusområdena är mediepedagogiken, visningsfrågorna och att få ut kortfilm och ung film.

- Vi jobbar också med växthus för att få fram de nya berättarna och berättelserna. Vi jobbar med utveckling av talangerna. Ute på våra regionala filmresurscentra har vi koll både på de unga talangerna och på de professionella. Vi strävar efter att överbrygga glappet för att talangerna ska komma in i branschen.

Konstnärliga triumfer

Representanter från de fyra filmregionerna lämnade korta rapporter om läget. Tomas Eskilsson, VD Film i Väst:

- Vi har en budget på ungefär 100 miljoner kronor. 2011 har vi varit med i lite för många långfilmer, ungefär 40 stycken, plus i ganska många TV-draman. Det är en fantastisk produktionsvolym, men det centrala i vårt uppdrag är att vi är med och gör filmer som firar stora konstnärliga framgångar och naturligtvis når stor publik.

Han har även deltagit i förhandlingarna om ett nytt filmavtal och hävdade att de präglats av total visionslöshet.

- Det behövs en modernisering av den svenska filmpolitiken, på alla möjliga sätt, så att Sverige har en filmpolitik som går i takt med omvärlden.

Filmbågen fortsätter

Per-Erik Svensson, VD Filmpool Nord:

- Filmpool Nord fyller 20 år nästa år. Budgeten i år är på 36-38 miljoner, vilket berott på en del stora projekt. Vi har i år också inkluderat Swedish Lapland Film Commission. Vi har jobbat aktivt med att digitalisera Norrbottens biografier. De flesta biograferna kommer att digitaliseras nästa år. Vi tror att vi kommer att samproducera en barnfilm, kanske två, nästa år. Vi står inför regionförstoring och försöker hitta privata pengar för att öka volymen. Vi har mycket samarbete med Norge och Finland. Filmbågen är ett projekt som har varit lyckat och det ska vi fortsätta med i ytterligare tre år. Vi lämnar in en Interreg-ansökan i morgon. Vi startar ett filmnätverk på Nordkalotten som heter Film Arc Association där vi också inkluderar internationell samisk film.

Mattsson ny VD

Åke Lundström, VD för Filmregion Stockholm-Mälardalen:

- Året har varit ett mellanår. Det stora för oss har varit att den amerikanska Millenniumfilmen damp ner i Stockholmsregionen och spenderade oerhört mycket pengar på filmarbetarna. Det är klart att det har varit väldigt viktigt för oss. Nu vet hela världen att svenska män hatar kvinnor. Det lustiga är att hela världen nu kommer hit för att se det i verkligheten. Det visar att filmen har betydelse. Vi fyller fem år till sommaren och det är gott så. Jag kommer att avgå. Jag lämnar över till Anette Mattsson från och med nyår

- Det ska bli superspännande, sa Mattsson.

Hansson Varhegyi kommer

Ralf Ivarsson, VD Film i Skåne:

- Vi fyller 15 i år. Jag kommer att lämna över långfilmsproduktionen och kommer bara att vara vd. Jag har lyckats rekrytera Sveriges mest erfarna långfilmskonsulent från årsskiftet - Lena Hansson Varhegyi. Det är Lena som efter årsskiftet tar emot era projekt och diskuterar dem.

SVT lovar att satsa på långfilm framöver

- SVT kommer att fortsätta att satsa på svensk film.

Det beskedet lämnade Peter "Piodor" Gustafsson när han talade om Framtiden för svensk långfilm på SVT.

Gustafsson är för närvarande programbeställare på SVTs avdelning Kultur & Drama.

- Jag beställer drama, kultur och singeldokumentärer, sa han.

Han representerade SVT tillsammans med Agneta Perman, programinköpare:

- Jag köper in långfilm och jobbar med placering i tablåerna. Det är fantastiskt att jobba med svensk långfilm. Det tråkiga är att det tar så lång tid innan man kan visa dem - men ändå älskar folk dem.

Ny organisation

Nu ska SVTs långfilmsansvarige Gunnar Carlsson sluta. Därmed har SVT förändrat sin organisation – men det ändrar inte företagets ambition och inställning: SVT fortsätter att satsa på svensk film.

- Vi går in i film med minst 70 miljoner varje år. Men vi hoppas förstås på en bred och flexibel avtalslösning, sa han.

Nya roller

I den nya organisationen blir Gustafsson exekutiv producent, Perman projektledare och Kristina Bjurklint samordnare och den som tar emot nya manus. För att bredda beslutsfattandet blir det en referensgrupp med åtta personer, bland annat Barnkanalens chef Safa Safyari som adjungerad.

- Vad gäller barnsidan blir det en förändring och förstärkning. Vi vill visa att det här är viktigt för oss. Det är viktigt att Barnkanalen är med och tar ansvar för projekten. Den ska vara med om besluten, sa Gustafsson.

Kraven är kvar

Kvar är kraven på de projekt som SVT ska stödja, berättade Perman:

- Det ska vara en etablerad producent, ett etablerat produktionsbolag, det ska finnas manus på pdf och en finansieringsplan.

Gustafsson klargjorde:

- Vi lovar att ge ett första besked inom sex veckor. Det kan vara nej eller ja med vissa villkor. Vi jobbar som tidigare med att investera i film eller ersätta för visning. Det kommer också att finnas projekt där det bara blir visningsersättning.

Pengarna går tillbaka

Filmpool Nords VD Per-Erik Svensson frågade hur de såg på samproduktioner.

- Vi vill att det ska vara en fråga mellan parterna i varje enskilt projekt. De projekt vi går in i ska ha rimliga villkor för alla parter. När SVT går in med kapital i långfilm ska det ses som privatkapital. De pengar vi får tillbaka investerar vi i nya produktioner. Vi får sex miljoner i stöd varje år, men vi investerade förra året 90 miljoner i svensk film.

Perman hoppades även att långfilmerna ska bli tillgängliga på SVT Play.

Var hittar vi kvalitet i den svenska filmen?

- Det är absurt att fråga vem som behöver kvalitetsfilm. Jag tror att ALLA vill ha kvalitetsfilm. Eva Esseen Arndorff lät bestämd när hon funderade över "Var hittar vi kvalitet?"

Eva Esseen Arndorff är VD för TriArt Film. Hon började med att beskriva hur antalet biobesökare har minskat i Sverige, från 80 miljoner 1956 till cirka 15 miljoner i dag. Antalet biografier har minskat och antalet biografstolar har blivit ungefär 25 000 färre de senaste tio åren. Resultatet:

- Ofta är det kvalitetsfilmen som pressas ut, sa hon.

Ett brett begrepp

Kvalitetsfilm är ingen självklart benämning. Hon visade exempel för att visa att det är ett väldigt brett begrepp.

- Det innebär ett problem för mig att man ofta likställer kvalitetsfilm med smal film, fast det egentligen är den breda film som står för det som är absolut nödvändigt i ett demokratiskt samhälle. Den står för den mångfald vi faktiskt behöver, menade hon.

Alla vill ha kvalitet

Vem vill ha kvalitetsfilm? Den frågan beskrev hon som "helt absurd."

- Ingen annan bransch gör som filmbranschen och definierar kvalitet som svårsålt. För mig är det självklart: Alla vill ha kvalitet.

Kvalitetsfilmen har det ändå "jobbigt ute på biograferna" eftersom den har svårt att få plats.

Behövs för mångfalden

- Så länge vi inte kan få fler biografstolar och inte kan hitta dem som vill finansiera kvalitetsfilmsimport måste vi titta på andra fönster. Vi skulle behöva en vidgning av de stöd som finns och måste få med kvalitetsfilm i en stor kulturell debatt. Det är viktigt att vi slutar prata så mycket om teknik och fönster och att

vi fokuserar på filmen, oavsett hur den distribueras. Kvalitetsfilm är den mångfald vi behöver för ett rikt filmklimat i Sverige, sa hon.

CMiT fick Filmsparken

**- De lägger själva grunden för Norrbottens kreativa näringar.
Så löd en del av motiveringen till att Centrum för Media och IT i Piteå fick Filmsparken 2011.**

Filmsparken är Filmpool Nords, Norrbottensakademiens och Luleå kommuns pris till en regional insats som breddat eller stärkt det norrbottniska filmintresset. Priset är 30 000 kronor och en pytteliten sparkstötting. När det nu delade ut för nionde gången gick det till CMiT – Centrum för Media och IT i Piteå. Filmpool Nords barn- och ungdomsfilmkonsulent Lars-Eric Larsson läste upp motiveringen:

- Med små medel och stor kompetens bedriver årets pristagare sitt utvecklingsarbete inom film- och mediepedagogik här i regionen. De ger oss kompetenta och kreativa barn, ungdomar och pedagoger som får filmens språk som självklart uttrycksmedel.

Vid CMiT arbetar fyra mediepedagoger för att stödja förskolor och skolor i Piteå i arbetet med sociala medier, film och IT.

- Tack! Det här var totalt oväntat. Vi visste inte ens att det här priset fanns. Vi jobbar alltså från förskolan upp till gymnasiet. Att jobba med film är att ge eleverna fler uttryckssätt, mer språk, och att jobba med elevdemokrati och elevinflytande. Det här var en extra kick. Tusen tack! sa Ulla-Karin Lundgren-Öhman som tog emot priset tillsammans med kollegan Gunilla Dahlblom.

EU lanserar nytt program

- Det finns en ökad förväntan att det som ni gör ska fungera allt bättre internationellt
Det sa kulturrådet Henrik Selin när han rapporterade om EU och filmen.

Ulrika Nisell, koordinator för Media Desk Sverige, berättade om Mediaprogrammet, som fyller 20 år i år. Det startade en gång i tiden då det plötsligt fanns en ökad efterfrågan på TV-program och det var en nedgång på biografisiffrorna. Mediaprogrammen har inte gett traditionellt produktionsstöd utan riktat in sig på sex andra områden: Utbildning. Förbättring av produktionsvillkoren. Distribution. Biografstöd. Filmarkiv och restaurering av filmhistoriskt material. Garantier till TV- och filmfinansiering.

- Den svenska branschen har varit duktig på att söka stöd, sa Nisell.

Nytt program 2014-2020

Nu kommer ett nytt program som heter *Creative Europe* och ska gälla 2014-2022. Henrik Selin, svenskt kulturråd i Bryssel, betonade att det ännu bara är ett förslag.

- Om ni har synpunkter på hur medieprogrammet fungerar och hur det ska se ut i framtiden så går det att påverka i ganska stor utsträckning. Det ska ni ta chansen att göra!

Viktigt för tillväxten

Creative Europe är en del av EUs strategi fram till 2020 för Smart, hållbar och inkluderande tillväxt, för att bli en konkurrenskraftig del av världen. Det visar att man inom EU nu har insett att kultursektorn är viktig för den tillväxten.

- Kultursektorn kan helt enkelt bidra till att man når målen i strategin, sa han.

De huvudsakliga skälen till att slå samman media och kultur är:

- Ett brand name ger större genomslag.
- Det ger synergieffekter, skalfördelar och förenklingar.
- Det finns gemensamma utmaningar som sektorerna står inför i form av globalisering, digitalisering och svårigheter att få finansiering.

Nå nya publiker

I pengar handlar det om 1,8 miljarder euro. För medieprogrammet blir det innebär det ungefär 900 miljoner euro.

- Stödet ska främja Europas kulturella och språkliga mångfald och stärka konkurrenskraften i kultursektorn. Det som är nytt är att man ska jobba med efterfrågesidan och bland annat sätta av resurser för att nå nya publiker. Det är en signal och gör att man har ökad chans att få stöd om man visar att man jobbar med det här. Det kommer att bli en mer kommersiell bit av hur man vill se filmsektorn utvecklas.

TV-serier som kan resa

EU-kommissionen säger också att man ska leta efter de stora TV-serierna som "kan resa i Europa" och även säljas utanför Europa. Selin avslutade med att lista några saker som Sverige undrar över inför de kommande förhandlingarna:

EU har en tendens att vilja betala ut stora summor – hur påverkar det små aktörer?

Det blir en ny Creative Europe desk – vad får det för konsekvenser?

Blir det verkligen några förenklingar vad gäller ansökningar och krav på rapportering?

Många poänger med samproduktion

- Att samproducera utanför de nordiska länderna innebär att kliva ur trygghetszonen. Det deklarerade Simon Perry när han talade om "Co-Productions - What's the Point?"

Perry har varit verksam i nästan 40 år i filmbranschen och har en gedigen erfarenhet av samproduktioner. Bland annat var han med och stöttade succéer som *The Crying Game* och *Sliding Doors* under de år då han var chef för British Screen. Han var därefter chef för Irish Film Board och är idag styrelseordförande för Ateliers du Cinéma Européen (ACE).

- Jag är medveten om att ni i den här delen av Europa är väl bekanta med samproduktioner. Det är vardag för filmproducenter i Skandinavien. Det sker samproduktioner utan övergripande avtal och är väldigt likt att finansiera i ett enda land. Det är ett mycket bra system ni har, sa han.

En annan dimension

Att samproducera med bolag i andra delar av världen är fortfarande ovanligt för de skandinaviska filmprojekten. I de samarbetena finns "en annan dimension".

- I andra länder förväntar de sig att filmen ska kunna klassas som en nationell film. Det medför delat ägarskap till filmen. Producenterna förväntar sig att äga en del av er film. Ni måste ge bort en del av rättigheterna och intäkterna från filmen. Det innebär komplicerade förhandlingar. Mycket bygger på tillit och personer, sa han.

Fördelarna är fler

Fördelarna med samproduktion är mer pengar, tillgång till fler miljöer och scenerier och en värdefull input av artistisk och teknisk kompetens. Nackdelarna är en ökad totalkostnad och de kulturella och språkliga skillnaderna som ofta medför olika friktioner och missförstånd.

- Men det är betydligt fler fördelar än problem, sa Perry och betonad reciprociteten, det ömsesidiga givande och tagandet, "basen för all samproduktion."

Nödvändigt samarbete

Charlotta Denward, produktionsstödschef på SFI, använde samma beskrivning. Hon sa också:

- Vi är öppna för samproduktioner. Men vi kan bara stödja svenska filmer och ger vi bort vill vi ha någonting tillbaka, på alla nivåer. Det ska vara ett långsiktigt kreativt samarbete mellan bolagen. Det är kärnan i vårt stöd.

Tomas Eskilsson, VD för Film i Väst, har stor erfarenhet av samproduktioner. Han såg samproducerandet i Europa som nödvändigt:

- Och vi lär oss. Här hemma fungerar det friktionsfritt. I andra länder är det annorlunda – och England är det absolut värsta landet att samproducera med. Ofta handlar det om maktbalans.

Svårt att ge tillbaka

Fredrik Zander, producent på Chimney Pot, hade upplevt att svenska produktionsbolag ofta kommer till korta:

- I andra länder är samproduktionerna mer industri- och affärsmässigt drivna. När det blir konkurrens har vi svenskar en svag position. Vi har svårt att ge tillbaka. Det finns en avsaknad av vision i vårt svenska system.

Tomas Eskilsson instämde:

- Om attraktiva projekt blir det tävling och vi förlorar en del av dem. Vi säger ja, men kan inte matcha förväntningarna hos producenter i andra länder. Ofta tappar vi projekten till Tyskland. Vi kan erbjuda max 1 miljon euro, Tyskland kan erbjuda 2,5 miljoner. Att vi ändå lyckas ibland beror på att vi bygger upp långsiktiga relationer. Vi är stabila partners på lång sikt.

Populärt göra film av böcker

- Man tolkar någons hjärta i stället för att vara hjärtat.

Så kan det vara att göra film av böcker, menade filmregissören Lasse Hallström när han diskuterade på temat "Från bestseller till biotoppen".

Adaptioner, att göra film av välbekanta succéböcker, har blivit alltmer populärt de senaste åren. Oscarsnominerade Lasse Hallström fick sitt stora genombrott redan med filmatiseringen av Reidar Jönssons *Mitt liv som hund*. I Hollywood har han bland annat gjort film av John Irvings *Ciderhusreglerna*, Peter Hedges *Gilbert Grape* och Anne Proulx *Sjöfartsnytt*.

- Jag ser boken som en samling av möjliga idéer som kan bli film. Man måste förhålla sig fritt till boken, sa han.

Blir alltid tjafs

I boken *Ciderhusreglerna* finns en rad bisarra element.

- De är kul i boken, men omöjliga i filmen. Man får ta det man tycker om och man måste ha en motor i filmen på ett annat sätt än i en bok.

I sitt fria förhållande till förlagan har han ofta ändrat, till och med på slutet.

- Det blir alltid en massa tjafs om det är en populär bok. Då är det många som tycker. Men man måste se till att inte oro sig för vad andra upplever.

Han kommer att filma i Sverige i vinter och göra film av Lars Keplers bok *Hypnotisören*.

- Jag fick en förfrågan om att göra en thriller och tyckte det var kul. Jag förstod då inte att ALLA här gjorde thriller...

Trogen karaktärerna

Bolaget Yellow Bird gör just nu film av bland annat Liza Marklunds *Den röda vargen*. Producenten Jenny Gilbertsson menade att det är viktigt med en bra relation till författaren.

- Vi pratar mycket med Liza. Man behöver inte hålla sig till de enskilda handlingarna, men man måste vara trogen intentionen och karaktärerna.

Hon ser uppenbara fördelar med att göra film av välkända och uppskattade böcker:

- Ofta gör man film dels för att man gillar historien, dels för att man får ett verktyg som lockar in publiken i salongen. Man får en bas som man gillar och gör att man går in i projektet med en stark lustkänsla.

Försöka förstå och renodla

Oskar Söderlund, manusförfattare och producent på Migma Film, har de senaste fem åren jobbat med filmatiseringen av den nu aktuella Simon och ekarna, efter Marianne Fredrikssons tjocka roman.

- Vi har bara kunnat filma 10-20 procent av romanen. Man får försöka förstå romanen och renodla – men man är dömd att göra folk besvikna, sa han och tillade:

- Det är en stor dominans av stora litterära förlagor, men vi behöver originalmanus också. Vi behöver inte "57" Beckfilmer. Det är viktigt med mångfald.

Viktigt bygga upp bolag som håller

- Det finns stora fördelar med starka företag. Jag tror en stark kreativ bransch behöver starka företag.

Det sa Richard Miller när han berättade om ”Building More Sustainable Audiovisual Production Companies.”

Miller har erfarenheter från Wall Street, Columbia Film School och amerikanska independentbolag. Numera är han konsult inom de kreativa näringarna och gästprofessor vid Hertfordshire Business School. Han hävdade att både beslutsfattare och filmindustri önskar sig starkare och mer hållbara produktionsbolag.

Ökat medvetande

Den traditionella definitionen av ett hållbart företag är ett företag som lyckas behålla en verksamhet på en viss nivå. Att bygga den sortens stabila audiovisuella produktionsbolag är inte lätt, visar de studier ha gjort. Tre punkter ville han framhålla:

- Allmänt stöd i Europa är mycket riktat till projekt och inte till företag.
- Det finns ett ökat medvetande om vikten av att bygga starkare företag
- De här två sakerna har börjat förenas på ett positivt sätt.

Mest stöd till projekt

I Europa finns i dag tre kategorier av stöd:

- Till rena filmprojekt, traditionellt baserat på värdet av projektet.
- Till filmprojektet, men med vissa andra element beaktade.
- Till företaget.
- Men nästan inga pengar, varken nationella eller regionala, går direkt till företagen, sa han.

Röda mattan -faktorn

Många pratar om fördelarna med starka företag, men fortfarande verkar det mer attraktivt att stödja enskilda filmer än att stödja olika produktionsbolag.

- Vi behöver policies för att skapa starkare företag, men har det ännu inte, konstaterade han och använde uttrycket ”Röda mattan-faktorn”.

- Många gillar att besluta om filmprojekt. De hoppas att filmerna ska bli framgångsrika så att de får vandra på röda mattan.

Oense om hållbarheten

När de stödjer företagen har de svårare att se vad resurserna ger för resultat. En del tror till och med att det är olagligt att stödja företag direkt, "men så är det inte", försäkrade han.

Det finns också en oenighet om vilken hållbarhet man bör försöka skapa:

Är det för det enskilda produktionsbolaget eller för branschen som helhet? Ska man försöka få många företag att bli starkare, eller är det bättre att några får blomstra?

- Jag tror att vi behöver en mångfald av starka företag, var Millers åsikt.

Fyra mekanismer

Fyra mekanismer för att stärka företagen har visat sig effektiva, sa han:

- Flexibla utvecklingsstöd – som företagen har viss frihet att använda som de vill.
- Rätt sorts expertis för att kunna ta nästa steg i företagets tillväxt.
- Samproduktioner och samarbete.
- Framgångsrika filmer som ger företaget en bonus för publik och DVD-försäljning.

Af kan hjälpa filmbranschen

- Vi vill få våra kulturarbetare ut i jobb, ännu mer än i dag.

Det klargjorde Ulf Johansson när han tillsammans med några kolleger hävdade att "Arbetsförmedlingen + filmbranschen = sant."

Johansson arbetar för Arbetsförmedlingen Kultur Media Nord. Han betonade att filmbranschen kan få hjälp av arbetsförmedlingen.

- Vi finns över hela landet och ordnar mötesplatser och kontakter med alla inom kulturområdet, från Ystad upp till Riksgränsen.

I pausen hade han träffat Serina Björnbom, filmbranschens representant i det nationella branschråd som Af har.

- Vi har just pratat om att inleda ett samarbete inför den nya filminspelningen som ska ske i vinter (*Hypnotisören*, i regi av Lasse Hallström). Det känns jättebra, sa han.

Jobb i fem månader

I Luleå och Norrbotten har en filmarbetare ungefär fem månaders jobb per år med film.

- Vi hoppas på mer och är man beredd att röra på sig, fara till Oslo eller Nordnorge, då finns det stora möjligheter.

Philippa Waller är f d regissör. Hon jobbar nu åt Af Stockholm och kompletterade:

- När jag tog det här jobbet på Af bestämde jag mig för att dela med mig av det stora nätverk jag har skapat. Jag gör allt för att bygga broar mellan branschen och Af Kultur, så att båda parter ska förstå nyttan av det, dra lärdomar och hjälpa varandra.

Enkla ingångar

- Vi erbjuder enkla ingångar, ett ansikte, en handläggare, som gör det enkelt att ta kontakt med oss, sa hennes kollega Anders Jonshult.

- Vi försöker just skapa broar mellan utbud och efterfrågan. Vi fungerar som kommunikatörer, sa Lennart Günther från Af Malmö.

”Vi ställer upp”

Ulf Johansson avslutade:

- Vi vill ha er som vår arbetspartner. Vi hittar möjligheter till kompetensutveckling för kulturarbetare. Ni är hjärtligt välkomna att vända er till oss. Vi ställer upp för er. Vi ställer upp med våra lokaler om ni behöver komma och göra intervjuer när ni behöver folk till filminspelningar. Det är ni som betalar våra löner så vi ska jobba för er.

Svensk film viktig för svensk export

- Aptiten på svensk film är enorm!

Handelsminister Ewa Björling var entusiastisk när hon talade under rubriken ”Renar och röda stugor.”

- Svensk film har för närvarande stor betydelse för svensk export och utrikespolitik. Den är viktig för varumärket Sverige.

Det sa handelsminister Ewa Björling när hon gav sin syn på svensk film vid Filmkonventet:

- Ökad export ger fler jobbtillfällen här hemma och bättre tillväxt och bättre välbefinnande. Den bidrar till att visa upp en tydlig Sverigebild – och varumärket är otroligt viktigt.

Ett hett filmland

Med sina filmer visade Ingmar Bergman vägen för ett halvsekel sedan. Nu är svensk film inne i en nya era av uppmärksamhet – tack vare Millenniumtrilogin, *Låt det rätta komma in* och Wallanderfilmerna.

- Sverige är i dag ett hett filmland. I fjol vann svenska filmer 170 priser runt om i världen. Det exotiska med renar och röda stugor har kombinerats med mystiska karaktärer och onda sinnen – som också har stark attraktionskraft. Det gör att utländska producenter visar stort intresse för Sverige, menade Björling

Enorm genomslagskraft

Regeringens ambition är att öka den svenska exporten med 50 procent fram till 2015. Då gäller det att hitta nya verktyg – och då blir de kreativa näringarna intressanta.

- Svensk film har en viktig roll att spela. Det är den som ses utåt, den blir det vi förmedlar. Filmer har en enorm genomslagskraft. Filmer inspelade här blir bra reklampelare. Det gör att vi attraherar studenter, talanger, forskare och turister. Det blir en positiv spiral som gör att det går allt bättre för Sverige. Men det är ingen quick-fix, utan vi måste se det långsiktigt

Proffsiga filmarbetare

Hon räknade upp flera skäl till att svensk film lyckas:

Bra infrastruktur, proffsiga filmarbetare, vi är duktiga på engelska, vi är ett säkert, ärligt och modernt land där "allt" fungerar och vi har en förhållandevis enkel byråkrati. Inför nästa år har exportbudgeten ökats med 50 miljoner kronor till att dels söka nya marknader, dels satsa på de kreativa näringarna.

- Därför kan vi satsa mer på Cannesfestivalen nästa år, med en större paviljong.

Maj blir dessutom en månad då alla svenska ambassader runt om i världen ska lyfta fram svensk film.

Hemliga gästen blev mörkrädd

- Hela genusdebatten är bara humbug!

Författaren och kulturprofilen Stig Larsson skrädde inte orden när han som "hemlig gäst" avslutade Filmkonvent '11.

I sin summering hade han två saker att säga - den ena negativ och den andra positiv. Han började med den negativa och sa sig ha blivit "mörkrädd" när han hörde den första dagens diskussion om genusperspektivet.

- Bara humbug, det här med att man ska kvotera in regissörer, sa han.

Han trodde inte att det var nån tillfällighet att tjejer har svårt att arbeta som regissörer.

- Själva regirollen är väldigt manlig. Du står och bestämmer över en massa människor. Du ska ta beslut och det ska gå fort.

Ingen kvotering

Han beskrev Helena Bergström som "så självsäker att hon kan göra det" och berättade att Susanne Bier hade sagt honom något "lite läskigt", nämligen att hon inte hade någon kontakt whatsoever med teamet vid sidan av arbetet. Hon åt inte ens med dem. Det tolkade han som att kvinnors regissörsjobb är "jåkligt knepigt." Från Polen visste han att manliga skådespelare inte tar emot kvinnlig regi.

- Det har blivit bättre, men det ska inte vara så att man kvoterar in kvinnor. Vi ska kanske kvotera in en same också?

Tänk själva

Han riktade kritiken mot konventets deltagare:

- Varför går ni på en så jävla dum grej? Vi kan inte ha vilka tokiga saker som helst. Ni har åsikter som ni har räknat ut vad de får för konsekvenser. Ni lyder precis som i DDR. I går kände jag mig precis som om jag var i DDR. Jag började se "hallisar." Det är nåt vi måste vara uppmärksamma på. Ni måste själv tänka: Är det här rätt? Är det här fel? Ni ska inte utgå från att det man säger från statens sida, eller från någon högkulturell, är rätt. Ni ska tänka själva. Ni måste göra det. Annars blir ni lurade.

Största guldåldern

Sedan övergick han till det positiva.

- Vi befinner oss nu i den största guldåldern inom svensk film. Under 60-talet gjordes många intressanta filmer, och under 70-talet. Nu har vi en ny hausse för svensk film. Det har aldrig varit så många kommersiella och personligt egensinniga filmer. Vi lär oss någonting av hur andra människor tänker och ser på saker och ting.

Sverige blir synligt

Han räknade upp bland andra Ruben Östlund, Lisa Aschan och Mariken Halle som goda exempel.

- Jag tror inte de som sitter i riksdagen och regeringen har fattat hur mycket det här betyder för Sverige som land. De här filmerna visas på festivaler och Sverige blir synligt. Plötsligt är inte Sverige Schweiz längre för amerikanerna. Det är en win-win-situation. Det gynnar också exporten. Man borde skynda på det här avtalet och ge branschen en rejäl summa pengar, för att betala tillbaka. Jag brukar aldrig ha fel!

Nästa års Filmkonvent i Luleå hålls den 5-6 december 2012.